

הרב יעקב אריאל

תגובה באותו עניין

רציתי להעיר הערה עקרונית בדבר הדיון בחשמל, הדן בנושא בקלות ראש, כאילו גדולי הפוסקים לא התייחסו אליו בחומרה. התורה הזכירה מכל המלאכות את האש (לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת, שמות לה, ג), אף שהיא מלאכה 'קלה' יחסית. יש אומרים שרק ללא ניתנה והיא מותרת ביום טוב, ומטרתה הנאות ועונג שבת (ר' רמב"ן, שמות לה, ג). מאידך גיסא היא אבי אבות המלאכות, ולכן כדי לציין את יציאת השבת, אנו מברכים על האש. כך גם החשמל – גם כשאין בו הבערה ולא מלאכה אחרת, הוא אבי אבות המלאכות. אם נזלזל באיסור השימוש בחשמל, השבת כולה עלולה להתחלל. ראוי לזכור גם את דברי הרמב"ן (ויקרא כג, כד) על המסחר בשבת, שאין בו שום מלאכה ממש, אולם הוא אסור מהתורה, כי אין לך חילול שבת גדול ממנו. ניקח לדוגמה רק את התקשורת – הטלפון והרדיו והטלוויזיה והאינטרנט וכו' וכו' – אם כל אלו היו מותרים חלילה בשבת, אנה היינו מגיעים! ברוך ה' שחנן את חכמי ישראל בחכמה, בינה ודעת לאסור אותם (ה'בית יצחק', ח"ב סי' לא, אסר תחילה את הטלפון). ובעקבות הרמב"ן יש להוסיף שמי שמשתמש בכל כלי התקשורת בשבת, מחלל שבת מדאורייתא! זאת לענ"ד הסיבה שה'חזון איש' אסר את החשמל מהתורה, וגם אם אינו פוסקים כמוהו, אין לזלזל בדעת התורה שלו.¹

2. רמב"ן, ויקרא כג: כד

והנה ידרשו "שבתון" לשבות בו לגמרי אפילו מדברים שאינן מאבות מלאכות ותולדותיהן אבל לא נתברר לי זה שאם תאמר שהוא אסמכתא מה טעם שיאמרו בלשון הזה כי "שבות" בלשונם נאמר לעולם על של דבריהם והאיך יתכן לומר דברים שהן אסורין משום שבות של דבריהם מנין שיהו אסורין מן הכתוב ודרך האסמכתות לשנות שהם מן התורה לא שיאמרו דבר זה שהוא מדברי סופרים מנין מן התורה אבל היה לו לומר דברים שאינן מלאכה מנין תלמוד לומר שבתון ונראה שהמדרש הזה לומר שנצטוינו מן התורה להיות לנו מנוחה ב"ט אפילו מדברים שאינן מלאכה לא שיטרח כל היום למדוד התבואות ולשקול הפירות והמתכות ולמלא החביות יין ולפנות הכלים וגם האבנים מבית לבית וממקום למקום ואם היתה עיר מוקפת חומה ודלתות נעולות בלילה יהיו עומסים על החמורים ואף יין וענבים ותאנים וכל משא יביאו ב"ט ויהיה השוק מלא לכל מקח וממכר ותהיה החנות פתוחה והחנוני מקיף והשלחנים על שלחנם והזהובים לפנייהם ויהיו הפועלים משכימין למלאכתן ומשכירין עצמם כחול לדברים אלו וכיוצא בהן והותרו הימים הטובים האלו ואפילו השבת עצמה שבכל זה אין בהם משום מלאכה לכך אמרה תורה "שבתון" שיהיה יום שבתה ומנוחה לא יום טורח וזהו פירוש טוב ... אבל פירוש "שבתון" כך הוא שתהיה לנו מנוחה מן הטורח והעמל כמו שביארנו והוא ענין הגון וטוב מאד והנה הוזהרו על המלאכות בשבת בלאו ועונש כרת ומיתה והטרחים והעמל בעשה וב"ט המלאכה בלאו והטורח בעשה וממנו אמר הנביא (ישעיהו נח יג) מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר

3. ישעיהו פרק נח

אִסְתַּשִּׁיב מִשְׁבֵּת רִגְלֶךָ עֲשֵׂת חֲפָצֶיךָ בְּיָוֶם קִדְשֵׁי וְקִרְאֵת לִשְׁבֹּת עֲנֵג לְקִדּוֹשׁ יְהוָה מְכַבֵּד וְכַבְּדֵתוּ מְעֲשֵׂת דְרָכֶיךָ מִמְצוֹא חֲפָצֶיךָ וְדַבֵּר דָּבָר: אֵלֶּי תִתְעַנֵּג עֲלֵי הַהוֹרָה וְהִרְפֵּיתִיךָ עַל בְּמִוְתֵי אֶרֶץ וְהִאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אֲבִיךָ כִּי פִי יִהְיֶה דָבָר: